

**AMINTIRI DESPRE
PROF. ACAD. CONSTANTIN MOTAȘ
(1891–1980) – PERSONALITATE
PROEMINENTĂ A BIOLOGIEI ROMÂNEȘTI,
CREATORUL FRETOBIOLOGIEI**

Ștefan NEGREA & Alexandrina NEGREA

stnegrea@yahoo.com

ABSTRACT. Professor Constantin Motaș, member of the Romanian Academy, was, and will remain for the posterity, one of the most outstanding personalities of the Romanian and European biology. The authors will first present his life and his scientific achievements, then they will recall a sum of memories from the 1956–1980, period that they spent besides the great scientist at the “Emil Racovitza” Speleological Institute, and until his death.

Repere biografice

Născut la 8/20 iulie 1891 la Vaslui, Constantin Motaș a urmat școala primară și două clase la gimnaziul „Mihail Kogălniceanu”. Transferat la Liceul Național din Iași în clasa a doua, a fost coleg cu scriitorul Cezar Petrescu și actorul Ion Manu. Încă de pe băncile liceului și-a manifestat din plin dragostea pentru natură, înclinația spre studiul științelor naturale și talentul de pictor animalier. Trecând bacalaureatul cu „foarte bine” (1911), s-a înscris la Facultatea de Științe din Iași, unde a avut o pleiadă de profesori străluciți, printre care Paul Bujor, Ion Simionescu și Ion Borcea.

Luându-și licența în 1915, a fost numit asistent suplinitor la Laboratorul de Zoologie al Facultății, condus de prof. Ion Borcea. În timpul primului război mondial (1916–1918) a avut misiuni de luptă ca ofițer de aviație. În 1921 a fost promovat ca șef de lucrări practice de zoologie, iar în 1925 conferențiar suplinitor de Zoologie Aplicată și Piscicultură. În paralel cu activitatea didactică, C. Motaș a publicat, în 1923, prima lucrare despre hidracarienii din România. Aprofundând studiul acestui grup de artropode acvaticе, avea să devină peste ani o autoritate mondială în domeniu.

În anul 1920, obținând prin concurs o bursă de studii în străinătate, C. Motaș a lucrat mai întâi la Institutul de Zoologie al Universității din Basel (Elveția) sub îndrumarea profesorilor F. Zschokke și C. Walter, apoi la Institutul de Piscicultură și Hidrobiologie Aplicată al Universității din Grenoble (Franța). Aici și-a pregătit, sub direcția profesorului Louis Léger, teza de doctorat intitulată „*Contribution à la connaissance des hydracariens français, particulièrement du sud-est de la France*” (374 pagini). Obținerea titlului de diplomă al Învățământului superior de Hidrobiologie și Piscicultură (1926) și a celui de doctor în Științe Naturale cu diplomă de Stat și mențiunea „*très honorable avec les félicitations du jury*” (1928) l-au consacrat definitiv în domeniul zoologiei și hidrobiologiei.

Reîntors în țară, C. Motaș și-a continuat activitatea didactică și științifică la Facultatea de Științe din Iași. În 1930 a obținut titlurile de docent în zoologie și conferențiar definitiv. În 1932 a fost numit agregat de Zoologie Aplicată și Entomologie la Facultatea de Științe Agricole din Chișinău iar în 1936 profesor titular la aceeași catedră. Între anii 1936 și 1940 a funcționat ca profesor stagiar de Zoologie descriptivă, iar în 1937 ca titular la Facultatea de Științe din Iași. Concomitent a predat un curs de biologie generală la Școala Normală Superioară din Iași (1939–1940). În perioada 1940–1949 a fost profesor de zoologie la Universitatea din București. Intensa activitate didactică era concretizată prin cursuri și lucrări practice bazate pe planșe colorate și desene originale. Claritatea și logica prelegerilor, talentul de a umple tablele cu desene și scheme

în cretă colorată, farmecul și verva expunerilor sale, atrăgeau numeroși studenți și de la alte facultăți.

Munca neobosită de profesor universitar n-a împiedicat-o pe cea de cercetător științific. Din momentul revenirii din Franța, C. Motaș și-a îndreptat activitatea spre trei domenii: hidrobiologie, piscicultură și entomologie. Fiind un bun organizator al instituțiilor de cercetare științifică, el s-a dovedit un continuator de nădejde al operelor înaintașilor săi: ale lui Ion Borcea, ca director al Muzeului de Istorie Naturală din Iași (1936–1941) și la cârma Stațiunii Zoologice Marine „Regele Ferdinand I” de la Agigea (1937–1941), al lui Andrei Popovici-Bâznoșanu, ca succesor la catedra și la conducerea Stațiunii Zoologice de la Cumpătu-Sinaia (1941–1949); al lui Grigore Antipa, ca urmaș la direcția Muzeului de Istorie Naturală „Grigore Antipa” (1945–1949), al lui Emil Racoviță, ca director al Institutului de Speologie, reorganizat la nouă ani după moartea fondatorului (1956–1963). Peste tot, el a lăsat urme de neșters, a organizat și orientat cercetarea, a fondat publicații. Ca specialist în hidracarieni, el a descris, singur sau în colaborare, sute de specii, genuri, subfamilii și familii noi. Împreună cu discipolul său, Victor Anghelescu, C. Motaș a publicat două lucrări fundamentale: „*Punerea în valoare a apelor de munte*” (1939) și „*Cercetări hidrobiologice în bazinul râului Bistrița (Carpații Orientali)*” (1944), în care s-au aplicat, pentru prima dată în România, metodele de cercetare moderne deprinse în Franța.

La 15 mai 1937, în urma propunerii lui Emil Racoviță, C. Motaș a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar la 25 mai 1948, la recomandarea lui Dimitrie Voinov, membru titular în locul rămas vacant prin moartea lui Emil Racoviță, părintele biospeologiei. În același an, Academia Română devenea Academia R.P.R., iar pe lista membrilor, selectați după criteriile comuniste, C. Motaș nu mai figura. Ca și cum aceasta n-ar fi fost de ajuns, la 21 mai 1949 a fost arestat pentru atitudinea sa anticomunistă, spre a fi eliberat, după șapte ani de temniță grea, la 25 aprilie 1956. (Calitatea de membru titular avea să i se redea postum, în 1990).

Dupa eliberare, reluându-și activitatea științifică în cadrul Institutului de Speologie, C. Motaș a format un colectiv pentru stu-

diul apelor freatice. Rezultatele obținute l-au dus la crearea, în 1957, a unei noi ramuri a Limnologiei, *Freatobiologia*, și a unor noi termeni ecologici pentru fauna din acest mediu subteran acvatic. Dintre numeroasele lucrări publicate în țară și în străinătate pe această temă, amintim lucrarea fundamentală, de aproape 400 de pagini, publicată în 1962 în colaborare cu discipolii săi, Lazăr Botoșăneanu și Ștefan Negrea: „*Cercetări asupra biologiei izvoarelor și apelor freatice din partea centrală a Câmpiei Române*”.

Meritele științifice ale savantului au fost recunoscute în străinătate prin alegerea sa ca membru al unor societăți și instituții științifice printre care Societatea Internațională de Limnologie, Societatea Zoologică a Franței, Muzeul de Istorie Naturală din Paris și Secțiunea de Piscicultură FAO. A fost membru în comitetele de redacție ale unor periodice internaționale ca „*Acarologia*” și „*International Journal of Speleology*”. A publicat peste 500 lucrări în țară și în străinătate, multe dintre ele în Revista Științifică „*Vasile Adamachi*” din Iași, al cărei redactor a fost începând din 1922.

Personalitate multilaterală, înzestrată cu o vastă cultură, talent oratoric și literar, C. Motaș și-a cinstit biologiei înaintași și contemporani, evocându-i cu căldură și farmec în conferințe, articole și cărți splendide despre ei („*Figuri de naturaliști*”, 1960; *Emil Racoviță*, 1969; *Charles Darwin*, 1972).

Omul a fost întotdeauna la înălțimea savantului erudit, profesorului universitar și oratorului desăvârșit. Curajul civic, ținuta morală fără cusur, patriotismul autentic, prietenia adevărată, optimismul, umorul sănătos și ironia fină au caracterizat trecerea sa prin lumea noastră. Dacă a avut slăbiciuni, acelea au fost, după discipolul și colaboratorul său Traian Orghidan, „pictura și poezia”.

Amintiri, amintiri...

În partea a doua a lucrării noastre, unul dintre noi (Ș.N.) va evoca câteva amintiri din anii 1956–1980, ani de neuitat pe care i-am petrecut în preajma savantului: mai întâi ca cercetători ai Institutului de Speologie „Emil Racoviță”, apoi, după pensionarea sa, în 1963, ca discipoli științifici, colaboratori și mai ales tovarăși de

excursii prin țară cu mașina noastră. Dar mai întâi să vedem cum ne-am cunoscut.

În anii de studenție la Facultatea de Biologie a Universității București – mai exact în 1951 – eu am fost ales președinte al primului Cerc studențesc de hidrobiologie din România. În aceasta calitate noi petreceam zilnic destule ore în laboratorul tânărului conferențiar Traian Orghidan, cel care ne predă aceasta disciplină. Într-o zi, am auzit, fără voia mea, fragmente dintr-o discuție în șoaptă despre un oarecare Moș Tică. Nu i-am dat atenție. Într-o altă zi însă, mi-a căzut sub ochi un extras în care autorii, Jana Tănăsache și Traian Orghidan, descriau un hidracarian, pe nume *Phreatohydracarus mosticus*, specie nouă, freatobie, găsită numai în Hunedoara. Curios, l-am întrebat pe Maestru (așa îl numeam noi, studenții, pe Traian Orghidan): „*De ce mosticus? De unde vine acest nume? După ce s-a asigurat că nu-l aude nimeni, mi-a șoptit: Vine de la Moș Tică, cum îi spunem noi, cei apropiați, profesorului Constantin Motaș; predă zoologia la facultatea noastră, dar acum e la închisoare*”.

În zadar am încercat să aflu de ce face închisoare: subiectul era tabu! Motivul avea să mi-l spună, peste ani, însuși Moș Tică, în una din numeroasele noastre excursii la munte, când el era de acum pensionar iar noi cercetători biospeologi în plină ascensiune, excursii în care plecam însoțiți de soțiile noastre – Ștefănică și Didina – patru naturaliști îndrăgostiți de frumusețile patriei. Așa cum bănuiam, motivul era unul politic: fiind în bune relații cu Titel Petrescu (P.S.D.R.), incomodul profesor trebuia redus la tăcere. Lipsea doar pretextul. Și iată, a venit ziua când a fost găsit. În pauza unui curs, un asistent l-a solicitat să dea „un leu pentru Coreea”, țară aflată atunci în războiul nord contra sud. Profesorul i-a replicat ironic: „*Și de ce aș da?*” „*Pentru că așa a zis tovarășul Stalin*”, i-a replicat asistentul. „*Cine, boul Apis?*” i-a scăpat magistrului. A fost de ajuns ca peste noapte să fie ridicat. Șapte ani a îndurat închisorile comuniste, începând cu infernalul Aiud. Șapte ani în care, ca să nu se îndobitocască fără cărți, creion și hârtie, și-a menținut condiția de intelectual și moralul predând colegilor de celulă lecții orale de

biologie și recitându-le din Eminescu, Baudelaire și alți poeți. La rândul său a învățat acolo engleza. Printre alte grozăvii mi-a povestit cum, a doua zi după ce a ieșit din spitalul închisorii, a fost pus să spele closetele, cum, într-o celulă cu geamul spart, s-a trezit la ziua înțepenit, cu zăpadă pe el și promoroacă la gură.

Tot din povestirile lui Moș Tică din timpul excursiilor (ce păcat că nu existau pe atunci reportofoane ca să le înregistrez), am aflat că motivul eliberării neașteptate după șapte ani de temniță a fost unul extern. Anume, presiunile din afară tot mai puternice, exercitate de zoologii și specialiștii hidracarinoLOGI din Europa în frunte cu savantul Karl O. Viets. Așa se face că, în aprilie 1956, Motaș s-a pomenit scos din celulă, îmbrăcat cu haine civile și trimis acasă. Câteva zile mai târziu, era primit de șeful Partidului Comunist, Gh. Gheorghiu-Dej în persoană. După ce și-a cerut scuze că a fost închis „dintr-o eroare”, acesta i-a propus să aleagă între a fi din nou profesor de zoologie la Facultatea de Biologie din București sau director la Muzeul de Istorie Naturală „Gr. Antipa” unde, de asemeni, a mai fost. Fără să ezite, Motaș a refuzat ambele oferte, cerând să fie numit director al Institutului de Speologie. Văzându-l nedumerit, el i-a explicat că în timpul detenției sale, un grup de zoologi de la Facultatea de Biologie din București pasionați de speologie, alcătuit din Margareta Dumitrescu, Traian Orghidan, Jana Tănăsache și Valer Pușcariu (fost asistent al lui Emil Racoviță), au încercat să reorganizeze, la nivel național, Institutul de Speologie creat în 1920 de Emil Racoviță pe lângă Universitatea din Cluj – Institut aflat în impas după moartea acestuia. Cei patru au propus sediul central la București și filiala la Cluj, dar demersurile la forurile superioare au eșuat pentru că nu aveau în frunte o personalitate științifică proeminentă, demnă să-i succedă lui Racoviță. „*Dar acum, de îndată ce ei au aflat că eu am fost eliberat* – și-a încheiat profesorul explicația – *Orghidan a venit la mine și m-a rugat să le fiu director iar eu am acceptat*”. Gheorghiu-Dej a fost de acord. Astfel, C. Motaș, intrat în cabinetul său ca deținut politic abia eliberat, a ieșit ca director al Institutului Național de Speologie. Sau, cum avea sa se exprime metaforic într-o conferință despre Buffon ținută

în 1957 la Universitatea ieșeană, „*am fost la întuneric și acum m-aupus șeful întunecimilor*».

Institututul de Speologie, în forma reorganizată, a luat ființă la 21 iunie 1956. Printre cercetătorii selectați de directorul Constantin Motaș, împreună cu adjunctul Traian Orghidan și cu șeful secției de biospeologie Margareta Dumitrescu, mă număram și eu. Prezentându-mă la post, ardeam de nerăbdare să-l cunosc, în fine, pe reputatul hidrobiolog și hidracarinolog despre care auzisem atâtea. Evenimentul s-a produs cu două luni mai târziu, în 13 septembrie, când s-a întors de la Stațiunea Zoologică Marină de la Agigea, atât de dragă lui. Nu mai avea mustața groasă, îngălbenită, cu vârfurile răsucite în furculiță și nu mai trăgea din țigara de foi – așa cum apărea într-o fotografie făcută imediat după ieșirea din temniță. Capul pleșuv, cu părul alb redus la o coroană periferică, ochelarii cu rama groasă care îi măreau ochii miopi, nelipsita lavalieră – toate acestea îi confereau un aer distins, de savant „clasic”. Discutând cu el, nu puteai să nu-i admiri erudiția, verva și umorul sănătos, ironia fină, toate păstrate la 65 de ani ca la tinerețe, deși ultimii șapte îi irosise între pereți de celulă. Era un spirit enciclopedic, dotat cu o memorie uluitoare (l-am ascultat recitând, de pildă, „Luceafărul” și „Scrisorile” lui Eminescu integral, cu dicție și intonație de actor). Era prolific, informat la zi, atât științific cât și cultural. Era un excelent orator și picta inspirat pe ce apuca și cu ce găsea la îndemână. Rezultatul îl dăruia cu dedicație celor din preajmă. Mărturie, am acasă multe din desenele și acuarelele executate de el în timpul excursiilor făcute împreună prin București (unde prefera Grădina Botanică și Expoflora din Parcul Herăstrău) și în țară (unde prefera Sinaia, Bușteni, Cozia, Horezu și alte localități din Oltenia de sub munte).

Primii ani de speologie i-am petrecut alături de profesorul Motaș, Jana Tănăsache, Lazăr Botoșăneanu și soția mea, plus o dactilografă – totți cinci înghesuiți într-o cameră transformată în laborator, din clădirea de pe strada Dr. Ștefan Cașpa nr. 8, vizavi de Palatul Cotroceni – în fosta casă de odihnă și oaspeți a Reginei Maria. Având masa de lucru lângă biroul profesorului, am benefi-

ciat din plin de prezența sa zilnică, exceptând duminica, lucrând de dimineață până seara, cu pauză scurtă pentru prânz. Acest ritm de lucru l-am deprins din studenție de la Maestrul nostru, Traian Orghidan, care, la rândul său, l-a deprins ca student, apoi ca asistent, tot de la profesorul Motaș. Rezultă că deviza omului Motaș „munca este cel mai prețios bun al omului” nu era vorbă în vânt! Schimbarea acestui ritm se producea în deplasările pe teren care puteau dura până la o lună, uneori însoțiți de Motaș sau Orghidan. Îmi amintesc de primele campanii speologice. N-aveam cine știe ce zestre, dar entuziasm și energie cât toți speologii din lume la un loc. Din ce era alcătuită zestrea? Dintr-un camion „Molotov” cu arcuri dure, dotat cu niște lăzi de lemn pe care stam, dormeam, lucram, mâncam. În ele țineam materialele de explorare și de protecție. Niste colaci de funie groasă, scări grele de cânepă, lămpi de carbid cu brenera afumate de prea multă folosință, corturi prin care ploaia trecea ca prin strecurătoare, salopete găurite de flacăra lămpilor, bocanci obosiți, căști de miner. Cam asta era totul. Dar ce ne păsa nouă? Eram fericiți că puteam să explorăm și să cercetăm peșteri necunoscute, să le studiem fauna. Ne întorceam la laborator încărcăți cu probe pe care le triam și studiam, la microscop, cot la cot cu profesorul Motaș, până târziu în noapte.

Datorită prestigiului marelui om de știință și cultură care era profesorul C. Motaș, prin laboratorul nostru comun s-a perindat și am făcut cunoștință cu multă lume. Să-l amintesc, de exemplu, pe fostul său colaborator Victor Anghelescu, venit special de la Buenos Aires ca să-l revadă după zeci de ani. Sau pe Ion Țuculescu, celebrul pictor care se considera în primul rând biolog, specialist în protozoare, și se mândrea cu monografia sa despre Lacul Techirghiol. În 1960, profesorul i-a făcut cunoștință cu L. Botoșaneanu și cu mine în vederea unei colaborări privind fauna izvoarelor din Câmpia Română, dar moartea prematură, survenită în anul următor, a făcut să cadă acest proiect. Până la urmă, am realizat cartea despre izvoarele și apele freatice din Câmpia Română cu ajutorul profesorului Motaș – colaborare care ne-a onorat în mod deosebit, făcându-ne cunoscuți peste hotare.

Uneori, profesorul lipsea din laborator zile întregi. Nu ne alarmam. Știam că s-a refugiat în biroul lui de acasă pentru a redacta în liniște cine știe ce lucrare. Dacă aveam totuși nevoie de un sfat sau de o carte din biblioteca personală, urcam treptele la etajul clădirii, ocupat în întregime de familia Motaș (pentru cei care nu știu, precizez că nu familia Motaș era găzduită de Institut, ci invers: până la obținerea unei clădiri proprii, profesorul a instalat Institutul în cele două camere de la parterul locuinței sale. Acest provizorat avea să dureze 18 ani!). Intrând în birou, îl găseam întotdeauna la masa de lucru încărcată cu manuscrise, cărți, reviste, dicționare. Pe pereți, fotografii primite de la colegi din străinătate, desene și acuarele proprii. În acest birou m-a chemat la sfârșitul anului 1979 ca să-mi dea prefața pe care l-am rugat să o facă pentru cartea mea „*Prin peșterile lumii*”. A ținut să mi-o dea personal ca să-mi spună cât de mult i-a plăcut, în special paginile cu evocarea anilor copilăriei mele, despre care afirmă printre altele: „*Mai frumos nici că se putea scrie. Ele arată că autorul, moldovean fiind, este un bun povestitor, emul al marelui nostru humuleștean, Ion Creangă*”. Emoționat ca un student după un examen dificil, i-am strâns mâna cu putere și am îngânat câteva cuvinte de mulțumire. Nici nu bănuiam atunci cât de aproape îi era sfârșitul, că îmi era dat să-l mai văd în viață doar o singură dată. Ceea ce urmează este absolut inedit, extras din jurnalul personal.

Într-adevăr, joi 10 ianuarie 1980, când am trecut pe la el cu Didina să-i spun că mi-a apărut cartea, l-am găsit pământiu la față. Avea privirea rătăcită și respira greu. „*Dornescu crede că a început atrofia mușchilor de la picioare: tare mă tem că voi paraliza*”, ne-a spus el. „*Nu vă luați după Moș Dornescu, i-a replicat Didina, uitând că profesorul de anatomie comparată era de fapt cu șapte ani mai tânăr ca Motaș. O să vă treacă tusea și, cum vine primăvara, reluăm plimbările cu Dacia noastră*”. „*Ce bine ar fi să mai pot ieși măcar până la Snagov, sau la Băneasa*”, a oftat el neîncrezător. La plecare i-am promis ca voi veni duminică la el cu aparatul de tensiune și cu primul exemplar din cartea mea prefațată de el. „*Măcar așa să mai apar și eu, ca prefațator*”, a comentat nostalgic profesorul,

amintindu-și de vremurile când publica mult. Acestea aveau să fie ultimele cuvinte auzite din gura lui și ultima dată când l-am văzut în viață. Pentru că duminică profesorul nu mai era acasă. Vineri fusese internat de urgență împreună cu soția sa în clinica doctorului Ion Emil Bruckner de la Colentina. Diagnosticul era „edem pulmonar acut”. Marți 15 ianuarie 1980, pe la ora 19, un telefon m-a smuls de lângă microscop. Era doamna Motaș. Cu glasul întretăiat de plâns mi-a dat vestea incredibilă: „Tică s-a dus, m-a lăsat singură! S-a stins în brațele mele, azi la ora 14 și jumătate. Sunteți primii cărora vă dau telefon, pentru că Tică ținea mult la voi, vă considera ca pe copiii săi. Dați-mi un sfat, ce să fac?” Bineînțeles că nu numai noi, ci întreg Institutul de Speologie, în frunte cu Traian Orghidan, i-am sărit în ajutor. Vineri 18 ianuarie, profesorul Constantin Motaș, gătit după datina strămoșească, părăsea clădirea Institutului nostru urmând drumul fără de întoarcere spre cimitirul Bellu, parcela Academiei, unde se odihnește și acum alături de draga lui soție, Ștefana, nepoata pictorului Octav Bancilă.

Epilog

Profesorul C. Motaș este deja reținut de posterioritate ca una dintre cele mai proeminente personalități ale biologiei românești și europene. Discipol și urmaș ilustru al profesorului Ion Borcea la Catedra de Zoologie descriptivă a Facultății de Științe din Iași și la conducerea Stațiunii Zoologice Marine de la Agigea, C. Motaș a fost apreciat deopotrivă de marii nostri corifei, Grigore Antipa și Emil Racoviță, corifei cărora destinul a vrut să le fie, după moarte, urmașul ctitoriilor lor: mai întâi urmașul lui Gr. Antipa la cârma Muzeului de Istorie Naturală ce-i poartă numele, apoi, spre sfârșitul carierei, urmașul lui E. Racoviță la direcția Institutului de Speologie care, de asemenea, îi poartă numele. În sprijinul acestei afirmații ne permitem să cităm opinia lui Gr. Antipa relativ la una din operele de frunte ale lui C. Motaș intitulată „*Punerea în valoare a apelor de munte*”, scrisă în colaborare cu Victor Anghelescu, reputat agronom și hidrobiolog argentinian de origine română. Este vorba de o scrisoare de care am aflat recent, trimisă de Antipa lui Motaș la 16 septembrie 1939. Iată conținutul ei:

„Scumpul meu Motaș. Reîntors acasă din străinătate am găsit frumoasa D-tale carte asupra apelor de munte pe care am pus-o la o parte ca s-o cetesc în liniște după ce voi termina rezolvarea treburilor curente rămase în suspensie în timpul călătoriei mele (am fost și la Grenoble și acolo m-am gândit cu drag la D-ta). Abia acum trei zile, venind rândul cărții la cetit, am văzut că îmi este dedicată. O surpriză pe cât de plăcută pe atât de măgulitoare, căci știu că această atât de binevoitoare atenție vine din inima și convingerea unei persoane atât de competente în materie. Îți mulțumesc dar din toată inima și te rog să mă crezi că mă simt fericit de a mă bucura de considerația și prietenia unui om cu calitățile sufletești pe care de mult îți le-am apreciat și de competența D-tale științifică... Pe Domnul Anghelescu pe care ți l-ai ales «complice» nu am avut încă plăcerea de a-l cunoaște. Te rog însă a fi interpretul meu și a-i transmite mulțumirile mele cele mai sincere. Al D-tale devotat, Dr. Gr. Antipa”.

Ultimul eveniment care îl așează pe Constantin Motaș printre marii biologi ai lumii, s-a produs la 19 mai 2005, când a avut loc, la Academia Română, sesiunea comemorativă prilejuită de împlinirea a 25 de ani de la moartea prof. Acad. Constantin Motaș. Manifestarea a fost organizată de semnatarii acestor rânduri în cadrul Diviziei de Istoria Științei a Comitetului de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române. Au prezentat aspecte din activitatea marelui biolog: acad. Petre Mihai Bănărescu (el însuși biolog de renume mondial), prof. univ. Gheorghe Mustață (directorul Stațiunii Zoologice Marine „Ion Borcea” de la Agigea), dr. Dumitru Murariu (directorul Muzeului Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”) și dr. Ionel Tăbăcaru (biospeolog CSI la Institutul de Speologie „Emil Racoviță”). Au depănat amintiri: Constantin Motaș jr. (fiul celui comemorat, venit special de la Paris în acest scop) și dr. Ștefan Negrea (pe atunci șeful Secției de Biospeologie a ISER, colaborator apropiat al prof. C. Motaș în anii 1956–1980). Cuvântul de încheiere a fost rostit de dr. Cristian Goran (directorul științific al Institutului de Speologie „Emil Racoviță”), care a prezentat documente inedite din arhiva „Constantin Motaș” de la ISER.